Būtiskākais, kas jāzina par uzņēmumu 2015.gada pārskata sastādīšanu

Dr.oec. Gaida Kalniņa
SIA Gaidas Kalniņas audits
Valdes locekle, zvērināta revidente

Uzņēmumu 2015.gada pārskatu sastādīšanas normatīvie akti

- **Grāmatvedības likums**
- **Gada pārskatu likums**
- **MK noteikumi Nr.488** Gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi (pieņemti 21.06.2011., stājas spēkā 01.07.2011)
- **MK noteikumi Nr.481** Noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību (pieņemti 21.06.2011., stājas spēkā 01.07.2011)

Uzņēmumu 2015.gada pārskatu sastādīšanas normatīvie akti (turpinājums)

- **MK 15.06.2004. noteikumi Nr. 537** "Kārtība, kādā finanšu pārskatos atspoguļojams valsts, pašvaldību, ārvalstu, Eiropas Kopienas, citu starptautisko organizāciju un institūciju finansiālais atbalsts (finanšu palīdzība), ziedojumi un dāvinājumi naudā vai natūrā"
- **MK 21.10.2003. Noteikumi nr. 583** "Uzņēmuma mantas, arī prasījumu un saistību novērtēšana grāmatvedībā un atspoguļošana finanšu pārskatos, ja uzņēmuma vai tā struktūrvienības darbība tiek izbeigta".

Gada pārskatu apjoms (2015. pārskata gads) saskaņā ar uzņēmumu sasniegtajiem kritērijiem latos

(jābūt izpildītiem diviem no trīs kritērijiem)

Gada pārskata sastāvdaļas	Neto apgrozījums >800 000 Bilances kopsumma>400 000 Gada vidējais darbinieku skaits > 25	Neto apgrozījums <800 000 Bilances kopsumma<400 000 Gada vidējais darbinieku skaits < 25	Neto apgrozījums < 100 000 Bilances kopsumma <50 000 Gada vidējais darbinieku skaits nepārsniedz 5
Bilance	Saskaņā ar GPL 10.panta shēmu	Saskaņā ar GPL 10. panta shēmu	Saīsināta GPL 10. panta shēma (saskaņā ar GPL 6.[1] nodaļu)
Peļņas vai zaudējumu aprēķins	Saskaņā ar vienu no GPL 11.-14. panta shēmu	Saskaņā ar vienu no GPL 11.-14. panta shēmu	Saskaņā ar vienu no GPL 11.-14. panta shēmu
Naudas plūsmas pārskats	Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.481	**Nesagatavo (izriet no GPL 54.panta)**	**Nesagatavo (izriet no GPL 54.panta)**
Pašu kapitāla izmaiņu pārskats	Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 481	**Nesagatavo (izriet no GPL 54. panta)**	**Nesagatavo (izriet no GPL 54.panta)**
Atliktā nodokļa saistību vai aktīvu aprēķināšana un uzrādīšana finanšu pārskatā	Saskaņā ar GPL 20 [1.] pantu	**Neaprēķina un neuzrāda finanšu pārskatā (izriet no 54.panta)**	**Neaprēķina un neuzrāda finanšu pārskatā (izriet no 54.panta)**
Pielikums	Saskaņā ar GPL	Saīsināts pielikums (izriet no GPL 54.panta)	Nesagatavo pielikumu, bet likumā noteikto papildinformāciju sniedz piezīmju veidā (saskaņā ar GPL 6.[1] nodaļu)

Vadības ziņojums par sabiedrības attīstību pārskata gadā.

- **Sabiedrības, kuras nepārsniedz divus no sekojošiem rādītājiem (GPL 54.pants):**

  -bilances kopsumma -400 000 euro

  -neto apgrozījums – 800 000 euro

  -vidējais darbinieku skaits pārskata gadā -25.

  var neiesniegt vadības ziņojumu. Šajā gadījumā finanšu pārskatam pievieno attiecīgi apstiprinātu akcionāru vai dalībnieku **sapulces izrakstu ar lēmumu par peļņas sadali vai zaudējumu segšanu** un *valdes parakstītu paskaidrojumu, ka sabiedrība nepārsniedz divus iepriekš minētos rādītājus.*

Bilance

- Bilance ir jāsastāda atbilstoši **GPL 10.pantā dotajai shēmai.**
- *10. pantā noteiktie bilances aktīva un pasīva posteņi jāatspoguļo katrs atsevišķi norādītajā secībā tikai tad, ja attiecīgajam postenim ir summa pārskata periodā vai iepriekšējā periodā.*
- Sabiedrības aktīvus bilancē uzrāda kā ilgtermiņa ieguldījumus un apgrozāmos līdzekļus.
- ***Ilgtermiņa ieguldījumi ir līdzekļi, kas paredzēti ilgai lietošanai vai ieguldīti ilglietojamā īpašumā. Citi līdzekļi ir apgrozāmie līdzekļi.***

Ilgtermiņa ieguldījumu posteņu grupas un posteņi

Posteņu grupas	Posteņi
I Nemateriālie ieguldījumi	Attīstības izmaksas Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas izmaksas Citi nemateriālie ieguldījumi Nemateriālā vērtība Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
II Pamatlīdzekļi	Zemes gabali, ēkas, būves un ilggadīgie stādījumi Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos Iekārtas un mašīnas Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
III Ieguldījuma īpašumi	
IV Bioloģiskie aktīvi	
V Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām Līdzdalība asociēto sabiedrību kapitālā Aizdevumi asociētām sabiedrībām Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi Pārējie aizdevumi un citi ilgtermiņa debitori Pašu akcijas un daļas Aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai

To der zināt un ievērot par ilgtermiņa ieguldījumiem

- Sastādot bilanci, svarīga ir pareiza, atbilstoši normatīvajos aktos skaidrotajai ilgtermiņa ieguldījuma vienību ekonomiskajai būtībai, **atsevišķo uzskaites vienību identificēšana un klasifikācija**, **lai tās uzrādītu pareizajās bilances posteņu grupās un posteņos.**
- Ilgtermiņa ieguldījumu posteņu grupu definīcijas un vispārējie uzrādīšanas principi finanšu pārskatā ir izlasāmi **Gada pārskatu likumā**. Skaidrojumus par pamatlīdzekļu un ieguldījuma īpašumu grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas metodēm un ar tiem saistīto izmaksu atspoguļošanas kārtību var izlasīt **MK noteikumos Nr. 488.**

Kļūdas, kuras sastopamas ilgtermiņa ieguldījumu posteņos bilancē (1)

- Nemateriālo ieguldījumu postenī **„Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības”** drīkst parādīt tikai par atlīdzību iegūtas tiesības.
- **Datorprogrammas, kuras iegādājas kopā ar datoru**, lai nodrošinātu datoru darbību (operētājsistēmu programmas), iegādes brīdī pievieno datora vērtībai un tā ietilpst datortehnikas sākotnējā vērtībā.
- **Atsevišķu datorprogrammu uzlabojuma** vai aktualizācijas izmaksas attiecas uz pārskata perioda izmaksām, jo tās ir saistītas ar programmu uzturēšanu darba kārtībā.
- **Pārskata un nākamo periodu izmaksās** uzrāda datorprogrammu abonēšanas vai licenču pagarināšanas izmaksas.

Kļūdas, kuras sastopamas ilgtermiņa ieguldījumu posteņos bilancē (2)

- **Bilances postenī „Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos”** uzrāda pamatlīdzekļiem bez izpirkuma tiesībām (operatīvā noma), saskaņā ar nomas līgumu, veikto rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas izmaksas, kuras parasti noraksta vienlīdzīgās daļās nomas periodā.
- **Šajā postenī nedrīkst uzrādīt pamatlīdzekļu ar izpirkuma tiesībām (finanšu nomā) iegādāto pamatlīdzekļu vērtību.** Minētos pamatlīdzekļu vērtību uzrāda atbilstošajā pamatlīdzekļu veida postenī tāpat kā par tūlītēju samaksu iegādāto pamatlīdzekļu vērtību.
- **Postenī „Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem”** norāda piegādātājiem par pamatlīdzekļu piegādi veikto avansa maksājuma summu.

Kļūdas, kuras sastopamas ilgtermiņa ieguldījumu posteņos bilancē (3)

- **Bilances aktīva posteņu grupā „Ieguldījuma īpašumi”** uzrāda zemes gabalu, ēkas, būves vai šo objektu daļas, ko sabiedrība tur (kā īpašnieks vai kā nomnieks saskaņā ar finanšu nomu), lai iegūtu nomas (īres) maksu vai sagaidītu cenas celšanos (vērtības pieaugumu) , nevis lai izmantotu preču ražošanai, pakalpojumu sniegšanai, administratīvā nolūkā vai pārdotu parastā saimnieciskās darbības gaitā.
- **Tas nozīmē to, ka šādas nekustāmā īpašuma vienības nevar atstāt pamatlīdzekļu posteņu grupā, bet tās ir jāuzrāda <u>posteņu grupā „ Ieguldījuma īpašumi”.</u>**

Kļūdas, kuras sastopamas ilgtermiņa ieguldījumu posteņos bilancē (4)

- ***Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu posteņos atbilstoši ieguldījumu definīcijām ir jāuzrāda sabiedrības veiktie ieguldījumi un ilgtermiņa debitoru parādi. Kļūdas sastopamas uzrādot ieguldījumus radniecīgās, asociētās sabiedrībās un pārējos ieguldījumus.***
- **Postenī „Ieguldījums radniecīgo sabiedrību kapitālā”** pārskata sastādītājs(mātes sabiedrība) uzrāda savus ieguldījumus sabiedrībās(meitas sabiedrības), ja tie pārsniedz 50 % no meitas sabiedrības kapitāla vai mātes sabiedrībai ir būtiska kontrole meitas sabiedrības lēmumu pieņemšanā.
- **Postenī „Ieguldījumi asociēto sabiedrību kapitālā”** pārskata sastādītājs uzrāda savus ieguldījumus no 20 – 50 % kādā citā sabiedrībā, nodrošinot būtisku ietekmi sabiedrības lēmumu pieņemšanā.
- Mazākus ieguldījumus par 20 % uzrāda **postenī „Pārējie vērtspapīri un ieguldījumi”.**
- *Jāņem vērā, ka Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu bilances posteņu grupā uzrāda aktīvus, par kuriem plāno saņemt ienākumus dividenžu (par ieguldījumiem) un procentu (par aizdevumiem) veidā. Piemēram, iestāšanās maksa biedrībā vai nozares asociācijā nav ieguldījums. Minētais maksājums jāuzrāda kā pārskata perioda izmaksas.*

Apgrozāmie līdzekļi- īstermiņa aktīvi

<u>Aktīvus klasificē kā īstermiņa aktīvus, ja:</u>

- *Ja tos paredzēts realizēt vai patērēt uzņēmuma pamatdarbības cikla ietvaros* ***(krājumi);***
- *Tos tur galvenokārt tirdzniecības nolūkiem vai īslaicīgi un ja tos paredz realizēt 12 mēn. pēc bilances datuma* ***(krājumi).***
- *Tā ir nauda*
- *Prasības (debitori) par kurām jānorēķinās ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā pēc bilances datuma.*

Apgrozāmo līdzekļu bilances posteņu grupas un posteņi

Posteņu grupas	Posteņi
Krājumi	Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli Nepabeigtie ražojumi Gatavie ražojumi un preces pārdošanai Nepabeigtie pasūtījumi Avansa maksājumi par precēm Darba dzīvnieki un produktīvie dzīvnieki
Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi	
Debitori	Pircēju un pasūtītāju parādi Radniecīgo sabiedrību parādi Asociēto sabiedrību parādi Citi debitori Neiemaksātās daļas sabiedrības kapitālā Īstermiņa aizdevumi akcionāriem vai dalībniekiem un vadībai Nākamo periodu izmaksas Uzkrātie ieņēmumi
Īstermiņa finanšu ieguldījumi	Līdzdalība radniecīgo sabiedrību kapitālā Pašu akcijas un daļas Pārējie vērtspapīri un līdzdalības kapitālos Atvasinātie finanšu instrumenti
Nauda	

To der zināt par apgrozāmajiem līdzekļiem(1)

- *Sastādot sabiedrību finanšu pārskatus, jāpielieto likumā noteiktā krājumu novērtēšanas politika.*
- **Krājumu** atlikumus bilancē novērtē atbilstoši iegādes vai ražošanas pašizmaksai vai zemākajām tirgus cenām atkarībā no tā, kurš no šiem rādītājiem zemāks.
- Ja krājumu vienības ir bojātas vai pilnīgi novecojošās vai nozīmīgi palielinās to ražošanas pabeigšanas vai pārdošanas izmaksas – attiecīgās krājumu vienības novērtē atbilstoši neto pārdošanas vērtībai.
- **Bilances postenī „Avansa maksājumi par precēm”** uzrāda tikai piegādātājiem par precēm un materiāliem samaksātos avansus. Šajā postenī samaksātos avansus par pakalpojumiem neietver. Pakalpojumu sniedzējiem samaksātos avansus uzrāda Debitoru posteņu grupas posteņos „Citi debitori” vai „Nākamo periodu izmaksas”.

GPL piemērošanas noteikumos par šaubīgiem debitoriem (38.p)

- ***Bilancē debitoru parādu atlikumi jāuzrāda reāli atgūstamās summās. Tas nozīmē, ka pamatojoties uz debitoru parādu inventarizācijas datiem, ir jāveido uzkrājumi nedrošiem parādiem un jānoraksta bezcerīgie debitoru parādi.***
- *MK noteikumu Nr.488 38. punktā ir skaidrota nedrošo parādu būtība. Kā nedroši atzīstami parādi, ja rodas šaubas par iepriekšējos pārskata gados peļņas vai zaudējumu aprēķinā ieņēmumos (un bilancē attiecīgā debitoru postenī) iekļautās summas samaksu, kārtējā pārskata gadā apšaubāmās summas apmērā veidojami uzkrājumi nedrošiem parādiem, vienlaikus iekļaujot attiecīgo summu kā izmaksas peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Parādu uzskata par nedrošu, piemēram, ja parādnieks nonācis finansiālās grūtībās un kļuvis maksātnespējīgs, ja parāds noteiktajā termiņā, kā arī pēc atgādinājuma saņemšanas nav samaksāts, ja parādnieks ir apstrīdējis parāda piedziņas tiesības, kā arī citos gadījumos.*

Uzkrātie ieņēmumi

- Debitoru postenī **“Uzkrātie ieņēmumi”** *norāda skaidri zināmās norēķinu summas ar pircējiem un pasūtītājiem par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu pārskata gadā, attiecībā uz kuriem saskaņā ar piegādes, pirkuma vai uzņēmuma līguma nosacījumiem bilances datumā vēl nav pienācis norēķina dokumenta (rēķina) iesniegšanas termiņš.* ***Šīs norēķinu summas aprēķina pamatojoties uz attiecīgajā līgumā noteikto cenu un faktisko preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu apliecinošiem dokumentiem*** (GPL piemērošanas noteikumi 103.p)

Naudas līdzekļi

- *Bilancē pareizās summās jāuzrāda skaidras un bezskaidras naudas atlikumi.*
- Ja kādā naudas līdzekļu grāmatvedības uzskaites kontā uz 31.12.2015. ir kredīta atlikums, tad vispirms tas jāsalīdzina ar uzrādīto atlikumu summu bankas konta izrakstā. Kredīta atlikums varētu būt kredītkaršu kontā, kredītlīnijas kontā.
- Lai ierakstītu naudas atlikumu bilancē, nedrīkst matemātiski saskaitīt naudas līdzekļu kontu atlikumus (atlikumi debetā mīnus atlikumi kredītā). Naudas līdzekļu kontu kredīta atlikumi jāuzrāda bilancē īstermiņa kreditoru postenī **„Aizņēmumi no kredītiestādēm”.**

Bilances pasīva posteņu grupas un posteņi

Bilances posteņu grupas	Bilances posteņi
Pašu kapitāls	Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls) Akciju (daļu) emisijas uzcenojums Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve Finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezerve Rezerves: a)likumā noteiktās rezerves b)rezerves pašu akcijām vai daļām c)sabiedrības statūtos noteiktās rezerves d)pārējās rezerves Nesadalītā peļņa: a)iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa b)pārskata gada nesadalītā peļņa
Uzkrājumi	Uzkrājumi pensijām un tamlīdzīgām saistībām Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem Citi uzkrājumi
Ilgtermiņa kreditori **Īstermiņa kreditori**	Aizņēmumi pret obligācijām Akcijās pārvēršamie aizņēmumi Aizņēmumi no kredītiestādēm Citi aizņēmumi No pircējiem saņemtie avansi Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem Maksājamie vekseļi Parādi radniecīgajām sabiedrībām Parādi asociētajām sabiedrībām Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Pārējie kreditori Nākamo periodu ieņēmumi Neizmaksātās dividendes Atliktā nodokļa saistības *(tikai ilgtermiņa kreditoru posteņu grupā)* Uzkrātās saistības *(tikai īstermiņa kreditoru posteņu grupā)* Atvasinātie finanšu instrumenti *(tikai īstermiņa kreditoru posteņu grupā)*

(c) Gaida Kaņipe, zvērināta revidente

To der zināt par bilances pašu kapitāla un uzkrājumu posteņiem

- **Pašu kapitāla *postenī „Akciju vai daļu kapitāls*** (pamatkapitāls)" Kooperatīvās sabiedrības pamatkapitālu veido dalībnieku paju skaita un vienas pajas nominālvērtības reizinājums, jo paju sabiedrību pamatkapitāls var būt mainīgs un izmaiņas Uzņēmumu reģistrā nereģistrē.
- **Rezervju posteņi**

1) Iestāšanās maksa, ja tā paredzēta kooperatīvās sabiedrības statūtos;
2) Neizņemtās dividendes un pajas;
3) Atbilstīgajā LPKS un MKS – neizņemtais pārpalikums

Pārskata gada peļņas posteņa summai bilancē ir jāsakrīt ar posteņa „Pārskata gada peļņa" summu peļņas vai zaudējuma aprēķinā.

Uzkrājumi (GPL piemērošanas noteikumu 6.1.)

95. Noteikumos skaidrotie nosacījumi par uzkrājumu veidošanu, novērtēšanu un uzskaiti **neattiecas** *uz uzkrājumiem nedrošiem parādiem, uzkrāto nolietojumu un uzkrātajiem aktīvu vērtības norakstījumiem.* Tos uzskaita grāmatvedībā un **izmanto finanšu pārskatā attiecīgo bilances aktīva posteņu vērtības korekcijām bilances datumā.**

To der zināt par bilances kreditoru posteņiem

- **Kreditoru posteņi** bilancē jāuzrāda vai nu ilgtermiņa vai īstermiņa posteņu grupās.
- *Saistības klasificē kā īstermiņa, ja par tām paredz norēķināties uzņēmuma pamatdarbības cikla ietvaros, vai par tām norēķināsies ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā pēc bilances datuma.*
- Īstermiņa saistības ir parādi piegādātājiem un darbiniekiem un līdzīgas saistības, kas rodas uzņēmuma pamatdarbības cikla ietvaros. Šādas saistības klasificē kā īstermiņa saistības arī tad, ja norēķināšanās termiņš par tām iestājas vēlāk kā 12 mēnešu laikā pēc bilances datuma.
- Īstermiņa saistības ietver arī tādas saistības, par kurām norēķinās 12 mēnešu laikā pēc bilances datumu, kaut arī norēķināšanās nenotiek uzņēmuma pamatdarbības cikla ietvaros, piemēram, kārtējā maksājuma daļa no kredīta, bankas kredītlīnija, dividendes, nodokļi un citi kreditoru parādi.
- **Ilgtermiņa saistības ir parādu summas, kas maksājamas vēlāk nekā gada laikā pēc bilances datumā. Ilgtermiņa saistību posteņu grupā uzrāda arī atliktā nodokļa saistības**.

Kļūdas saistību summu uzrādīšanā

- **Bieži sabiedrību bilancēs kreditoru posteņos ir sastopamas kļūdas, kas saistītas ar saistību pareizu uzrādīšanu. Parādu summas jāatspoguļo saskaņā ar to ekonomisko būtību un aizdevēja juridisko statusu, identificējot saistību summas atbilstoši nosauktajos bilances shēmas posteņos.**
- Piemēram, **postenī „Aizņēmumi no kredītiestādēm”-** uzrāda parādu summas **tikai komercbankām**. Postenī **„Citi aizņēmumi”** uzrāda parādu summas par aizņēmumiem no dalībniekiem vai citām juridiskām un fiziskām personām, parādus par nomu ar izpirkumu (finanšu līzingu), par faktoringu no līzinga kompānijām. Pamatojoties uz darījumu ekonomisko būtību norēķinus ar līzinga kompānijām **nav pareizi** uzrādīt postenī **„Norēķini ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem”.**

Nākamo periodu ieņēmumi:

- Ieņēmumi, kas saņemti pirms bilances datuma, bet attiecas uz nākamo gadu vai tālākiem gadiem GPL 16.p.(1)).
- Saņemtie ES fondu un citu līdzīga satura līdzekļi par pamatlīdzekļu iegādi un dāvināto ilgtermiņa ieguldījumu vērtība.

15.06.2004. MK noteikumi Nr.537 "Kārtība, kādā finanšu pārskatos atspoguļojums valsts, pašvaldību, ārvalstu, Eiropas Kopienas, citu starptautisko organizāciju un institūciju finansiālais atbalsts (finanšu palīdzība), ziedojumi un dāvinājumi naudā un natūrā.

Uzkrātās saistības

- Bilancē īstermiņa kreditoru **postenī „Uzkrātās saistības”** uzrāda skaidri zināmas saistību summas pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem par pārskata gadā saņemtajām precēm vai pakalpojumiem, par kurām piegādes, pirkuma vai uzņēmuma līguma nosacījumu dēļ bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments (rēķins). *Šīs saistību summas aprēķina, pamatojoties uz attiecīgajā līgumā noteikto cenu un faktisko preču vai pakalpojumu saņemšanas apliecinošiem dokumentiem.*
- ***Aplēstās summas pret darbiniekiem par uzkrāto atvaļinājuma apmaksu postenī „Uzkrātās saistības” var iekļaut tikai tad, ja ir skaidri zināms maksājuma datums vai šo izmaksu apjoms, kas būs vienāds ar nākotnē izmaksājamām summām par pārskata gadā uzkrātajām neizmantotā atvaļinājuma dienām.***

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (1)

- Peļņas vai zaudējumu aprēķina sastādīšanai , sabiedrības parasti izmanto vienu no Gada pārskatu likumā noteiktajām shēmām:
- Peļņas vai zaudējumu aprēķina shēma vertikālā formā (klasificēta pēc perioda izmaksu metodes) (Gada pārskatu likumu 11. pants);
- Peļņas vai zaudējumu aprēķina shēma vertikālā formā (klasificēta pēc apgrozījuma izmaksu metodes) (Gada pārskatu likumu 12. pants);
- *Lielākā daļa sabiedrību izvēlās tieši Peļņas vai zaudējuma aprēķina shēmu klasificētu pēc apgrozījuma izmaksu metodes, kurā izmaksu uzrādīšanas pamatā ir to klasifikācija pa funkcijām – ražošana, pārdošana, administrācija.*

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (2)

- **Neto apgrozījums** ir ieņēmumi no sabiedrības pamatdarbības, produkcijas pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, no kuriem atskaitītas tirdzniecības atlaides un PVN. Ieņēmumi ir jāgrāmato tajā periodā, kad darījums ir noticis, t.i. prece piegādāta, pakalpojums sniegts.
- Ieņēmumos nedrīkst uzskaitīt saņemtos avansus pirms preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas.
- Neto apgrozījums jāsamazina par sabiedrības sniegtajiem bonusiem vai citām atlaidēm pircējiem, pamatojoties uz kredītrēķiniem vai arī par pircēja atgriezto preci.
- **Pircējiem, pakalpojumu saņēmējiem maksājumu summu samazinājums par piegādātām precēm un pakalpojumiem , neatkarīgi no tā kā tas nosaukts kredītrēķinā (bonuss, kompensācija u.tml.), nav piegādātāja izmaksas, bet gan ieņēmumu samazinājums un uzskaitāmas kā atlaides.**

LPKS neto apgrozījums(3)

- Ieņēmumi no biedru un nebiedru produkcijas pārdošanas;
- Ieņēmumi no biedriem un nebiedriem pārdotām to ražošanai izejvielām un materiāliem (minerālmēsli, ķīmija, sēkla u.c. ražošanas izejvielas);
- Ieņēmumi no biedriem un nebiedriem sniegtajiem pakalpojumiem (graudu tīrīšana, kaltēšana, glabāšana, transportēšana; pienam- transportēšana, analīzes u.c).

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (4)

- **Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas** ir neto apgrozījuma gūšanai izlietotās produkcijas, preču vai pakalpojumu izmaksas ražošanas vai iegādes pašizmaksā.
- Izmaksas jāsamazina par saņemtajiem no piegādātājiem bonusiem un citām atlaidēm, par piegādātājiem atgrieztajām precēm. Izmaksas palielina vai samazina par pirkto un pašražoto krājumu daudzuma un vērtības izmaiņām, salīdzinot atlikumus pārskata perioda beigās ar atlikumiem pārskata perioda sākumā, piemērojot krājumu uzskaitē periodiskās inventarizācijas metodi.
- ***Piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem par iegādēm maksājamo summu samazinājums neatkarīgi no tā, ka tas kredītrēķinos nosaukts (bonuss, kompensācija u.tml.) pircējam nav ieņēmumi, bet gan izmaksu samazinājums un uzskatāmi grāmatvedībā kā atlaides.***

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas LPKS (5)

- Pārdotās no biedriem un nebiedriem iepirktās produkcijas vērtība pašizmaksā;
- LPKS darbību nodrošināšanas izmaksas(materiāli, pakalpojumi no ārienes, darba alga un sociālās iemaksas, pamatlīdzekļu nolietojums u.c.);

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (6)

Pārdošanas izmaksas un administrācijas izmaksas –

Iekļauj ar tām saistītās personāla izmaksas, materiālu izmaksas, pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu summas un citas ar tām saistītās izmaksas. GPL 22.p. (2)).

Nelielām LPKS ar nedaudz darbiniekiem, kas nodrošina sabiedrības darbību, nav nepieciešams izdalīt pārdošanas un administrācijas izmaksas, bet visas izmaksas iekļauj postenī "Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas".

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (7)

Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi un Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, iekļauj attiecīgi sabiedrības saimnieciskās darbības ieņēmumus vai izmaksas, kas nav parādītas citos posteņos un, kas ir radušās saimnieciskās darbības rezultātā vai ir ar to saistītas vai izriet tieši no tās (GPL 22p.(3))

Ieņēmumi – ***peļņa no pamatlīdzekļu likvidācijas***, saņemtas (arī saņemtās par pārskata periodu gada pārskata sastādīšanas laikā) soda naudas, saņemtie dāvinājumu, subsīdijas, dotācijas, kreditoru saistību norakstīšana, šaubīgo un bezcerīgo debitoru parādu samaksa, saņemtā apdrošināšanas atlīdzība, **valūtas kursu svārstību peļņa** u.c.

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (8)

- **Izmaksas** – ***zaudējumi no pamatlīdzekļu likvidācijas***, aprēķinātās soda naudas, norakstītie šaubīgie un bezcerīgie debitoru parādi, samaksātie vai izsniegtie ziedojumi un dāvinājumi, virsnormatīvie preču un materiālu zudumi, norakstītie nozagtie aktīvi, ***zaudējumi no valūtas kursu svārstībām***, apdrošināšanas prēmiju maksājumi, nomas maksas maksājumi u.c.

Ieņēmumus no sabiedrības aktīvu nodošanas lietošanā citām personām, gūstot procentus, autoratlīdzības vai dividendes, uzskaita, ja ir ievēroti abi šādi nosacījumi:

- sabiedrība spēj ticami novērtēt ieņēmumu summu;
- sagaidāms, ka procentu, autoratlīdzības vai dividendes maksājums tiks saņemts.

Peļņas vai zaudējumu aprēķina postenis	Ieņēmuma veids
1. Ieņēmumi no vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa ieguldījumus	Procenti par ilgtermiņa noguldījumiem un aizdevumiem; Dividendes no ieguldījumiem citas sabiedrības kapitālā
2. Ieņēmumi no līdzdalības koncerna meitas un asociēto sabiedrību kapitālos	Dividendes no līdzdalības radniecīgas vai asociētas sabiedrības kapitālā
3. Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	Procenti par īstermiņa aizdevumiem un prasījumiem

Peļņas vai zaudējumu aprēķins (10)

Uzņēmuma ienākuma nodoklis par pārskata gadu-

- ***Aprēķinātā nodokļa summa no UIN deklarācijas.*** Ja deklarācijā nav aprēķinātās nodokļa summas, tad arī p/z aprēķinā nav ko ierakstīt. ***Atzītām LPKS posteņa nav.***

- **Pārējie nodokļi** – nekustāmā īpašuma nodokļa pašvaldību paziņotās summas. Iznomātāja rēķinā uzrādītā īpašuma nodokļa summa *nav nomnieka nodoklis* un uzrādāms nomas maksas izmaksās.

Pielikumā ietveramā informācija(1)

Lai Finanšu pārskata lietotāji vieglāk izprastu un varētu salīdzināt Finanšu pārskatu ar citu uzņēmumu Finanšu pārskatiem, *pielikumā ietvertās informācijas secība parasti ir šāda:*

1. ***norāde par Finanšu pārskata atbilstību*** Gada pārskatu likuma vai Konsolidētā gada pārskatu likuma prasībām, citiem grāmatvedību regulējošajiem normatīvajiem aktiem.
2. Finanšu pārskata ***posteņu novērtēšanā izmantotās metodes un grāmatvedības politika***;

Pielikumā ietveramā informācija(2)

3. ***papildu informācija*** par bilancē, peļņas vai zaudējumu aprēķinā, pašu kapitāla izmaiņu pārskatā un naudas plūsmas pārskatā uzrādītajiem posteņiem;
4. ***citi skaidrojumi***, tajā skaitā:

– nenoteiktības, nākotnes saistības un citi finanšu skaidrojumi;
– Darījumi ar saistītajām pusēm u.c.

Mikrouzņēmuma gada pārskata piezīmēs sniedzamā informācija (1)

- **Par uzņēmuma ieķīlātajiem aktīviem.** Ieķīlātie vai ar kādu citu uzņēmuma atmaksāšanas drošību apgrūtinātie uzņēmuma aktīvi jāuzrāda kopā ar informāciju par ķīlas un kāda cita garantijas aizņēmuma atmaksāšanas drošības nosacījumiem un ieķīlātā objekta bilances vērtību. Atsevišķi jānorāda tās kreditoru parādu kopsummas, kuras segtas ar nodrošinājumu, ko sniegušas radniecīgās sabiedrības, minot nodrošinājuma veidu un formu.
- **Par vadībai izsniegtajiem aizdevumiem un galvojumiem.** Uzņēmuma vai tā mātes uzņēmuma īpašniekiem, valdes, padomes un vadības locekļiem izsniegto aizņēmumu, ķīlu vai garantiju summas jāuzrāda katrai kategorijai atsevišķi kopā ar informāciju par procentu likmi, svarīgākajiem nosacījumiem un atmaksājamām summām.

Mikrouzņēmuma gada pārskata piezīmēs sniedzamā informācija (2)

- **Par samaksātajām un debitoru un kreditoru sastāvā ietvertajām nodokļu un nodevu summām**. Detalizēti pa nodokļu un nodevu veidiem parāda debitoru un kreditoru sastāvā ietvertās nodokļu un nodevu saistību summas, aprēķinātās nokavējuma naudas, soda naudas un citas valsts budžetam vai pašvaldību budžetiem maksājamās vai pārmaksātās summas, tās attiecīgi saskaņojot ar nodokļu administrāciju.
- **Pārskata gada maiņas pamatojumu.**
- **Peļņas vai zaudējumu aprēķina shēmas maiņas pamatojumu.**
- **Vienā bilances postenī apvienotām maznozīmīgām summām**, kuras attiecas uz vairākiem bilances posteņiem, jāsniedz šo summu detalizācija.

Mikrouzņēmuma gada pārskata piezīmēs sniedzamā informācija (3)

- **Koriģētiem iepriekšējo pārskata periodu datiem, kas radušās labojot iepriekšējo periodu kļūdas vai mainot grāmatvedības politiku.** Par katru gadījumu, kad dati nav bijuši savstarpēji salīdzināmi vai veiktas iepriekšējo pārskata gadu datu korekcijas, sniedz skaidrojumu gada pārskata piezīmēs.
- **Nedrošiem parādiem izveidotie uzkrājumi.** Norāda nedrošiem parādiem izveidoto uzkrājumu apjoma pamatojumu.

Mikrouzņēmuma gada pārskata piezīmēs sniedzamā informācija (4)

- **Gadījumiem, kad sagatavojot gada pārskatu nav ievēroti likuma 25. pantā noteiktie grāmatvedības principi**. Jebkura atkāpšanās no GPL 25.panta (1) daļā minētajiem grāmatvedības principiem ir jāskaidro, norādot kā tā ietekmēs uzņēmuma līdzekļus un saistības, finansiālo stāvokli un finanšu rezultātus.
- **Aizņēmumu procentu iekļaušana jaunizveidota pamatlīdzekļa pašizmaksā.** Jāuzrāda pamatlīdzekļu izveidošanai saņemto aizņēmumu % apjoms par periodu līdz objekta pieņemšanai ekspluatācijā, kas iekļauts jaunizveidotā objekta pašizmaksā.
- **Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšana.** Jāuzrāda ilgtermiņa ieguldījumu posteņu vērtības samazināšanas vai samazināšanas pārtraukšanas pamatojums. Par katru pārvērtēto pamatlīdzekļu vai ilgtermiņa finanšu ieguldījumu posteni (vērtības palielinājums) norāda pārvērtēšanas pamatojumu un novērtējuma starpību, salīdzinot ar iepriekšējo novērtējumu.

Mikrouzņēmuma gada pārskata piezīmēs sniedzamā informācija (6)

- **Ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības**, Zemnieku un zvejnieku saimniecības, komercsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, individuālie uzņēmumi, **kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un saņem valsts atbalstu lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai, vai piemēro uzņēmuma ienākuma nodokļa atlaidi nodokļa maksātājiem, kas veic lauksaimniecisko darbību, bilances piezīmēs papildus norāda ieņēmumus no lauksaimnieciskās darbības, kuri iekļauti peļņas vai zaudējumu aprēķina neto apgrozījumu.**
- Sabiedrības, kuras sastāda saīsinātu bilanci vai nesastāda pielikumu, **nedrīkst novērtēt** finanšu instrumentus, ieguldījuma īpašumus, bioloģiskos aktīvus un pārdošanai turētus ilgtermiņa ieguldījumus **to patiesajā vērtībā.**
- Piezīmēs jānorāda arī darbinieku vidējais skaits pārskata gadā.

Vadības ziņojums (GPL 55.p.)

Sniedz skaidru informāciju par sabiedrības attīstību, darbības finansiāliem rezultātiem un finansiālo stāvokli, kā arī par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem sabiedrība saskaras. Šo informāciju pamato ar vispusīgu un visaptverošu sabiedrības attīstības, darbības finansiālo rezultātu un finansiālā stāvokļa analīzi atbilstoši attiecīgās sabiedrības darbības apjomam un sarežģītībai.

Vadības ziņojums (GPL 55.p)

Analīzē iekļauj:

1) Finansiālo rezultātu rādītājus;
2) Ja tas ir būtiski arī galvenos sabiedrību un attiecīgu nozari raksturojošos nefinanšu rādītājus- informāciju par vides aizsardzības prasību ietekmi un informāciju par nodarbinātības politiku u.c. Nozīmīgu informāciju.
3) Ja iespējams, atsauces uz finanšu pārskatā norādītajām summām un papildus skaidrojumus par tām.

Vadības ziņojums (GPL 55.p)

- Norādījumi par:

1) Jebkādiem svarīgiem notikumiem kopš pārskata gada beigām;
2) Turpmāko sabiedrības attīstību;
3) Pētniecības darbiem un attīstības pasākumiem, ja tādi ir;
4) Sabiedrības filiālēm un pārstāvniecībām ārvalstīs.
5) Finanšu instrumentu izmantošanu un , ja tas ir būtiski sabiedrības aktīvu, saistību, finansiālā stāvokļa un peļņas vai zaudējumu novēršanai, arī par finanšu riska vadības mērķiem un politiku, par pieņemto riska vadības politiku attiecībā uz katru nozīmīgu prognozēto nākotnes darījumu veidu, kuram tiek piemērota riska ierobežošanas uzskaite, un par sabiedrības pakļautību tirgus riskam, kredītriskam, likviditātes riskam un naudas plūsmas riskam.

Vadības ziņojums (GPL 55.p)

- Priekšlikumi par sabiedrības peļņas izlietošanu vai zaudējumu segšanu.
- Vadības ziņojumā ir jāskaidro tie priekšnosacījumi (ja tādi pastāv) bez kuriem sabiedrības darbības turpināšana nav iespējama, piem. parādu norakstīšana, papildus kapitāla ieguldījumi u.c.

Gada pārskata revīzija

- Zvērināta revidenta uzaicināšana 2015.gada pārskata revīzijai atbilstoši likuma „Gada pārskatu likumam” nepieciešama **kapitālsabiedrībām, *kooperatīvām sabiedrībām, Latvijā reģistrētām Eiropas kooperatīvām* sabiedrībām un Eiropas komercsabiedrībām,** ja to rādītāji pārsniedz divus no Gada pārskata likuma 54. panta otrajā daļā minētajiem kritērijiem. (GPL 62.pants).

Gada pārskata revīzija

- 54. panta (2) daļā noteiktie kritēriji, ir:

Bilances kopsumma 400 000 latu

Neto apgrozījums 800 000 latu

Vidējais darbinieku skaits pārskata gadā 25

Gada pārskata iesniegšana (GPL 66. pants)

(1)Sabiedrības gada pārskata, zvērināta revidenta ziņojuma (ja tāds ir) norakstu kopā ar paskaidrojumu par to kad gada pārskats apstiprināts iesniedz **tikai** VID teritoriālajā iestādē pēc sabiedrības reģistrācijas vietas:

- ne **vēlāk kā mēnesi** pēc gada pārskata apstiprināšanas un ne vēlāk **kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām;**
- ne **vēlāk kā mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas** un **ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām**, sabiedrības kuru darbības apjoms pārsniedz divus no Gada pārskatu likuma 24. panta kritērijiem *(neto apgrozījums – 2,4 milj. LVL, bilances kopsumma - 1 milj. LVL, pārskata gada vidējais darbinieku skaits – 250)* .

Gada pārskata apstiprināšanas dokumentācija

- Sabiedrības paskaidrojumu par to, kad gada pārskats ir apstiprināts, var aizstāt ar dalībnieku sapulces protokola izrakstu ar lēmumu par gada pārskata apstiprināšanu.

- Gada pārskatu un pārējos Gada pārskatu likumā minētos dokumentus VID iesniedz papīra formā vai elektroniski.

PALDIES

PAR UZMANĪBU!